

บทความ อ. ๕๔/๒๕๕๘

วีระเชษฐ์ จรรยากุล

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ

ใช้สิทธิตามกฎหมาย เพื่อคุ้มครองชุมชน

ระยะนี้มีหลายจังหวัดครับ ที่ชาวบ้านออกมาชุมนุมต่อต้านไม่เอาโครงการสร้างบ่อกำจัดขยะบ้าง โรงไฟฟ้าบ้าง และเหมืองถ่านหินบ้าง เนื่องจากอาจจะได้ข้อมูลไม่เพียงพอไม่ชัดเจน สิทธิของชาวบ้านในเรื่องนี้ มีแค่ไหนอย่างไร ดูเรื่องนี้ครับ

ประธานกลุ่มอนุรักษ์บ้านแหง จังหวัดลำปาง ได้มีหนังสือสองฉบับเมื่อกลางปีและปลายปี ๒๕๕๗ ถึงสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อขอสำเนาข้อมูลข่าวสารรายงาน การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการเหมืองแร่ถ่านหินฉบับสมบูรณ์ของบริษัท เขียวเหลือง จำกัด ผ่านไป ๒ เดือนสำนักงานนโยบายและแผนฯ มีหนังสือแจ้งผู้ขอว่าเจ้าของโครงการไม่ยินยอมให้เผยแพร่ แต่ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตามมาตรา ๙ (๘) จึงได้มีหนังสือถึงบริษัทฯ เพื่อตรวจสอบและยืนยัน อีกครั้งหนึ่งว่าข้อมูลส่วนใดที่จะเผยแพร่ และไม่ประสงค์จะเผยแพร่แต่ยังไม่ได้รับคำตอบ ถ้าได้แล้วจะแจ้งให้ผู้ขอ ทราบต่อไป ประธานกลุ่มอนุรักษ์บ้านแหง จึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ

ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนฯ ชี้แจงต่อคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ว่า บริษัทฯ ได้มอบ อำนาจให้อีกบริษัทหนึ่งจัดทำรายงานดังกล่าว และในการประชุมคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ ได้ให้ความ เห็นชอบแล้ว ส่วนของประธานกลุ่มอนุรักษ์ฯ และชาวบ้านชี้แจงว่าต้องการทราบรายงานผลสำรวจดังกล่าว เนื่องจากได้รับผลกระทบในการสัมปทานเหมืองแร่ถ่านหิน และการรังวัดพื้นที่ประทานบัตรครอบคลุมทางหลวง ทางน้ำ ที่ใช้อาศัย และมีการแอบอ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนฯ แต่เจ้าหน้าที่ว่าเป็น พนักงานบริษัท และในการทำประชาพิจารณ์ก็เป็นการสรุปโครงการแล้วถามว่าเข้าใจหรือไม่ เมื่อตอบว่าเข้าใจ แต่ผลสรุปกลายเป็นให้ความเห็นชอบโครงการ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ เห็นว่า ข้อมูลข่าวสารตามที่โต้เถียงกันนี้ เป็นข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๙ (๘) และประกาศคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารลงวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๕๓ ที่กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและสุขภาพต้องจัดให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ หน่วยงานไม่มีอำนาจ ใช้ดุลยพินิจตามมาตรา ๑๕ ที่จะปฏิเสธ การปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงให้ สำนักงานนโยบายและแผนฯเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร พร้อมทั้งรับรองสำเนาถูกต้องให้ประธานกลุ่มอนุรักษ์บ้านแหงต่อไป

เรื่องนี้เป็นตัวอย่างที่ดีครับ ในการใช้สิทธิตามกฎหมายของประชาชนเพื่อดูแลชุมชนของ ตนเอง หากโครงการโปร่งใสจริงต้องให้ชาวบ้านตรวจสอบได้ครับ เพื่อความเจริญและประโยชน์ของชุมชน

(ที่ สค ๒๑๘/๒๕๕๘)